

رویداد

«ایران جمعه» متن و حاشیه‌سی و نهمین دوره جشنواره فیلم کوتاه تهران را بررسی می‌کند

میزبانی حرفه‌ای‌ها از تازه‌کارها

زینب فروزنده

گزارشگر

سی و نهمین دوره جشنواره فیلم کوتاه تهران امسال در حالی با استقبال زیاد مواجه و در نهایت هم دوشنبه‌شب به کار خود پایان داد که با حواشی زیادی دست و پنجه نرم می‌کرد.

حاشیه‌هایی که می‌رفتند اصل برگزاری این رویداد سینمایی را تحت تأثیر خود قرار دهند اما در نهایت کاروان جشنواره فیلم کوتاه موفق شد به سلامت از این گردنه عبور کند. «ایران جمعه» به همین دلیل در گزارش مفصل به بررسی این جشنواره پرداخته است.

جشنواره فیلم کوتاه تهران به عنوان یک جشنواره بین‌المللی از آن دست جشنواره‌هایی است که هیچ‌گاه زیر سایه اختلافات سینمایی کار نکرده و همواره بر پایه فرهنگ و هنر در هر شرایطی دایر شده است. این جشنواره که امسال سی و نهمین دوره از برگزاری خود را پشت سر گذاشت، در اوایل دهه پنجاه هجری شمسی به عنوان اولین جشنواره فیلم‌های کوتاه و بلند آغاز به کار کرد و در شهرستان هارقات فیلم‌های آماتور ۸ و ۱۶ میلی‌متری با عنوان جشنواره سینمای جوان استانی شکل گرفت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، بخش رقابتی فیلم‌های آماتور در جشنواره فیلم فجر در سال ۱۳۶۱ پذیرای فیلم‌های کوتاه شد. سپس عنوان «جشنواره سینمای جوانان» و «جشنواره بین‌المللی سینمای جوانان» را بر خود نهاد که پذیرای آثار جوانان در سه بخش فیلم، عکس و فیلمنامه بود. با تخصصی شدن جشنواره در سال ۱۳۸۲، عنوان «جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران» به این رویداد اختصاص یافت که تاکنون ادامه داشته و به صورت انحصاری پذیرای آثار فیلم کوتاه از ایران و سراسر جهان است.

جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران یک جشنواره استعدادیابی است. از معدود جشنواره‌هایی است که برگزار شدن آن ضرورت واقعی دارد و آن ضرورت این است که به فیلمسازان جوان این امکان را می‌دهد که با بودجه‌ای بسیار محدود و عواملی جمع و جور فیلمسازی را تجربه کنند و ایده‌ها و سوزهای شخصی را در اینجا بسازند و به اشتراک و قضاوت بگذارند. و روند تولید فیلم را از نزدیکی تجربه کنند و فیلم‌ها در چنین جشنواره‌ای سکوی پرواز افراد با استعداد باشد و فرصت دیده شدن را به واسطه ساخت فیلم کوتاه به آنها بدهد و با این پشتوانه به شکل جدی‌تری وارد صنعت سینما شده و شروع به ساخت فیلم بلند کنند. امروزه این جشنواره با هزاران متقاضی شرکت در ایران و سراسر جهان به عنوان مهمترین رویداد بین‌المللی سینمای کوتاه در غرب آسیا مطرح است که از سال ۱۴۰۰ توانسته در جایگاه یکی از رویدادهای ۱۲۷گانه معتبر سینمایی در جهان به عنوان دروازه ورود مستقیم فیلم‌های کوتاه در فهرست سالانه جشنواره اسکار قرار گیرد.

نگاهی به تاریخچه برگزاری جشنواره فیلم کوتاه در اولین و آخرین دوره

دوره اول: در تاریخ ۲۲-۱۲ بهمن ۱۳۶۱ در سینما آفریقا، موزه هنرهای معاصر و تئاتر شهر به دبیری محمد علی اثنی‌عشر (سرپرست مرکز اسلامی آموزش فیلمسازی) برگزار شد. در این دوره سیدحسین حقیگو (مسئول اجرایی)، مهدی سلیمی (امور مالی و اداری)، جواد شمقدری، اکبرحر، مسعود ترقی‌جاه و سیف‌الله صمدیان شورای برگزاری بودند و سیدحسین حقیگو، جواد شمقدری، اکبرحر، مسعود ترقی‌جاه، محمود نظرعلیان، حمید رستگار پناه و محمدمهدی حیدریان اعضای هیأت انتخاب را تشکیل می‌دادند. محمد اعصامی، سیف‌الله داد، حمید دهقان‌پور، محمود نظرعلیان و ناصر عبداللہی‌نگار نیز هیأت داوران جشنواره بودند.

دوره سی و نهم: در تاریخ ۲۷ مهر تا ۲۴ آبان ماه در پردیس سینمایی ملت و به دبیری مهدی آذرپندار برگزار شد. محمدمرضا سکوت، روح‌الله سهرابی، رسول صدراعلمی، هادی مقدم‌دوست و حسین نمازی اعضای هیأت داوران بخش مسابقه ملی، محمود کلاری، میرونا رادو، ادویناس پوکستا، تحسین ایسیلیان و سرگیو گومز نیز اعضای هیأت داوران بخش بین‌الملل را تشکیل داده‌اند.

حاشیه‌های دوره سی و نهم

جشنواره فیلم کوتاه جشنواره‌ای فرهنگی است که باعث دیده شدن فیلمسازان جوانی که در آغاز مسیر فیلمسازی هستند می‌شود. تحریم چنین جشنواره‌ای جدای از اینکه تحریم اساساً مقوله‌ای غیر فرهنگی است و تحریم یک جشنواره هنری فرهنگی به شکل مضاعفی رفتاری مستبدانه و غیر فرهنگی است باعث حصار کشیدن در برابر فیلمسازی است که امیدشان به چنین جشنواره‌ای است و سدراه آنان در روند فیلمسازیشان است. تحریم این جشنواره بیش از همه به ضرر این گروه رفتاری غیر فرهنگی است.

جشنواره سی و نهم بین‌المللی فیلم کوتاه در سی و نهمین دوره خود در حالی برگزار شد که تعدادی از هنرمندان با به تعویق افتادن یا برگزار نشدن آن موافق بودند. تصور این دسته آن بود که این دوره از جشنواره به دلیل ناآرامی‌های اخیر یک جشنواره بی‌رمق باشد. با این حال مهدی آذرپندار دبیر جشنواره و دیگر مسئولان زیر بار تعطیلی و به تعویق افتادن این رویداد نرفتند و آن را برگزار کردند.

در این خصوص مهدی آذرپندار، پیش از برگزاری در نشست خبری این جشنواره با اشاره به کم‌بودن اعتراض‌ها نسبت به انتخاب فیلم‌ها در مقایسه با دوره‌های قبل اشاره کرد و گفت: «همه ما انتظار یک جشنواره با حواشی کم را پیش بینی می‌کردیم ولی با این مسائل و اتفاق‌های اخیر برخورد کردیم و دوستان به این نتیجه رسیدند که شاید برگزاری جشنواره کار درستی نباشد. برخی تصور کردند که برگزاری این رویداد برای عادی‌سازی است که البته در ابتدای التهاب‌ها انصرافی به ما نرسید، ولی از هفته گذشته این تلقی در اذهان ایجاد شد که برگزاری جشنواره برای عادی‌سازی است و برای همین با شرایط دیگری روبه‌رو شدیم. اما سؤال این است که چه اتفاقی افتاده که جشنواره فیلم کوتاه یک تمهید حکومتی برای عادی جلوه دادن است؟ حتماً شرایط غیرعادی و سختی برای تماشای فیلم و تبلیغ فیلم‌ها داریم، ما هم این طور فکر می‌کنیم. من جمهوری اسلامی را حرم می‌دانم و در این ایام ناراحتم. هر طرف این طیف بایستید می‌بینید اتفاقات خوشایند نیست. از زاویه نگرانی برای جمهوری اسلامی هم ببینید، متوجه می‌شوید شرایط خوب نیست. آیا در همه شئون حدی از این رخدادها رخ داده است یا نه؟ خیلی از چیزها تعطیل نشده است، اگر قرار باشد جشنواره تحت الشعاع این اتفاقات تعطیل شود ننگ بزرگی است که زیر بارش نمی‌رویم. تعطیلی این جشنواره اتفاق مناسبی نیست، گرفتن این تریبون محدود از جوانان خوب نیست، چون اگر باور داریم جوانان فیلم ساخته‌اند و آثارشان بازتاب جامعه است پس نمایش این فیلم‌ها تناقضی با اتفاقات اخیر ندارد.»

در این خصوص مهدی آذرپندار، پیش از برگزاری در نشست خبری این جشنواره با اشاره به کم‌بودن اعتراض‌ها نسبت به انتخاب فیلم‌ها در مقایسه با دوره‌های قبل اشاره کرد: «همه ما انتظار یک جشنواره با حواشی کم را پیش بینی می‌کردیم ولی با این مسائل و اتفاق‌های اخیر برخورد کردیم و دوستان به این نتیجه رسیدند که شاید برگزاری جشنواره کار درستی نباشد. برخی تصور کردند که برگزاری این رویداد برای عادی‌سازی است که البته در ابتدای التهاب‌ها انصرافی به ما نرسید، ولی از هفته گذشته این تلقی در اذهان ایجاد شد که برگزاری جشنواره برای عادی‌سازی است و برای همین با شرایط دیگری روبه‌رو شدیم. اما سؤال این است که چه اتفاقی افتاده که جشنواره فیلم کوتاه یک تمهید حکومتی برای عادی جلوه دادن است؟ حتماً شرایط غیرعادی و سختی برای تماشای فیلم و تبلیغ فیلم‌ها داریم، ما هم این طور فکر می‌کنیم. من جمهوری اسلامی را حرم می‌دانم و در این ایام ناراحتم. هر طرف این طیف بایستید می‌بینید اتفاقات خوشایند نیست. از زاویه نگرانی برای جمهوری اسلامی هم ببینید، متوجه می‌شوید شرایط خوب نیست. آیا در همه شئون حدی از این رخدادها رخ داده است یا نه؟ خیلی از چیزها تعطیل نشده است، اگر قرار باشد جشنواره تحت الشعاع این اتفاقات تعطیل شود ننگ بزرگی است که زیر بارش نمی‌روم. تعطیلی این جشنواره اتفاق مناسبی نیست، گرفتن این تریبون محدود از جوانان خوب نیست، چون اگر باور داریم جوانان فیلم ساخته‌اند و آثارشان بازتاب جامعه است پس نمایش این فیلم‌ها تناقضی با اتفاقات اخیر ندارد.»

آذرپندار در همین نشست عنوان کرد: «وقتی صحبت از تعویق می‌شود باید پرسیم تعویق تا کی؟ این سؤالی است که من و خزاعی در جلسات مختلف داشتیم. این سؤال است، هرگونه تعویقی منجر به برگزار نشدن جشنواره حداقل تا یک‌ماه آینده می‌شود، چون ما میهمانان خارجی را دعوت کردیم، در بخش بین‌الملل ۶۰ فیلمساز داریم که منتظر هستند فیلم‌شان برگزیده شود. از ماه‌ها پیش به آنها وعده داده شده که قرار است این رویداد برگزار شود باید به همه اینها فکر کنیم. تعویق برای برخی یک ایده اما برای ما کوهی از کارهای اجرایی است، پس هرگونه تعویقی امکان برگزاری جشنواره تا یک‌ماه آینده را نمی‌دهد، ضمن اینکه در آن زمان وارد پروسه جام جهانی، سینما حقیقت و... می‌شویم. بیانه‌هایی برای حذف سیمیرغ فیلم کوتاه و مستند داده شده بود، اما با درایت سازمان سینمایی رخ نداد. اگر تا زمان پایانی تعیین شده جشنواره را برگزار نکنیم بخش سیمیرغ را هم از دست می‌دهیم.»

برپایه صحبت‌های دبیر جشنواره این امر عیان شد که قرار است جشنواره سی و نهم پر قدرت‌تر برگزار شود که در نهایت در بیست و هفتم مهر ماه نیز این برگزاری را با توان چند برابر از سال‌های قبل در پردیس سینمایی ملت شاهد بودیم. با اینکه تعداد مخاطبانی که به نحوی جشنواره را از دید خودشان تحریم کردند که یاد داشته فیلمسازان بودند و یا از اهالی رسانه، اما با فراخوان دبیر جشنواره، مبنی بر اینکه بازدید برای عموم آزاد است، سی و نهمین دوره نیز با همان شکوه سال‌های قبل برگزار و به کار خود پایان داد.

از انصراف فیلمسازان تا صف‌های طولانی فیلم‌ها!

با وجود اینکه تعدادی از صاحبان آثار انصراف خود را صرفاً در صفحات شخصی‌شان اعلام کرده بودند اما در نهایت سه درخواست مکتوب به دبیرخانه جشنواره رسید تا مسأله اختلال در برگزاری جشنواره هم منتفی شود و این رویداد به مانند سال‌های گذشته به کار خود ادامه دهد. سطح کیفی همان فیلم‌هایی که حضور داشتند به اندازه‌ای بالا بود که جشنواره بتواند از پس دوره سی و نهم نیز به خوبی برآید.

نهمین دوره جشنواره فیلم کوتاه تهران

عکس: علی محمدی - ایران

عکس‌ها: رضا مطهریان - ایران

امروزه جشنواره فیلم کوتاه تهران با هزاران مهمترین رویداد بین‌المللی سینمای کوتاه

چرا جشنواره فیلم کوتاه از اهمیت

جشنواره‌های سینمایی در کشور همواره با رویکرد فرهنگی-هنری پذیرای فیلمسازانی از سراسر دنیا هستند که در حوزه تصویر حرفی برای گفتن دارند. جشنواره فیلم فجر به عنوان مهمترین جشنواره سینمایی کشور، هر سال این ادعا را دارد که فیلمسازان فیلم اولی با استعدادی را به سینمای کشور معرفی کرده است، اما به هر روی نباید از این مهم غافل شویم که همان فیلمسازان فیلم اولی روزی از فیلم‌های کوتاه آغاز کرده‌اند، فیلم‌های کوتاهی که هر کدام توسط جشنواره فیلم کوتاه مطرح شده‌اند.

